Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3–3

Nr. 620

Wilno, dnia 1 marca 1932 r.

Treść numeru:

----oo:0§0:00----

§

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

R a d j o k o w i e ń s k i e o W i l n i e ./Dn.27.II.1932 r. "Uciemiężone Wilno". Prel.p.Uždawinys/. Po ironicznem omówieniu słuchowiska p.Hohendlingerówny, poświęconego zaślubinom Jadwigi i Jagiełły zwrócił się p.Uždawinys z prośbą do radjosłuchaczy litewskich z prośbą o nadsyłanie projektów słuchowiska p.t."Ślub Jagiełły o treści bardziej odpowiadającej, zdaniem p.Uždawinysa, prawdzie niż słuchowisko polskie.

/dn.28.II.1932 r./P.Uždawinys odczytał list, przedstawiający w ujemnem świetle zdobycie Sejn przez Polaków i zapowiadający odwet.

N i e m i e c k i e z a b i e g i w s p r a w i e K ł a j p e d y w u j ę c i u "L i e t u v o s A i d a s a". Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.43/, przedstawiciele rządu niemieckiego zwracali się w sprawie przeciwko Litwie o poparcie nietylko do rządów potężnych mocarstw, lecz także i mniejszych państw. M.in.Niemcy starały się skłonić przedstawiciela Polski w Radzie L.N. do poparcia antylitewskiej tezy Rzeszy.

Nie wiadomo, jaką odpowiedź Polska dała Niemcom, jednak należy stwierdzić, iż prasa polska /nie wyłączając pism oficjalnych/ nie wykazała Litwie najmniejszej przychylności w jej walce o prawo w Kraju Kłajpedzkim.

P r a s a n i e m i e c k a o w y w i a d z i e p r a s o w y m m i n . Z a u n i u s a .Jak podaje "Echo" /Nr.58/, cała prasa niemiecka zamieściła wywiad min.Zauniusa z przedstawicielami prasy.Prasa niemiecka dochodzi do wniosku, że oczekiwać należy rychłego rozwiązania sejmiku. "Deutsche Tageszeitung", przypominając oświadczenie kanclerza Bruenninga, że Niemcy w odpowiedniej chwili zastosują w stosunku do Litwy represję, zapytuje czy Niemcy po takiem"bezwstydnem i zuchwałem" wynurzeniu dr.Zauniusa nie sądzą, że czas represyj już nastał.

D e m e n t i l i t e w s k i e w s p r a w i e r z e k o m e g o p r z y b y c i a d o K ł a j p e d y p o c i ą g u p a n c e r n e g o .Jak podaje "Echo" /Nr.58/, litewskie czynniki miarodajne kategorycznie zaprzeczają wiadomości radja niemieckiego o przybyciu do Kłajpedy pociągu pancernego. Chodziło w tym wypadku tylko o zwyczajny manewr pociągu.

N a r a d y Z a u n i u s a z p o s ł a m i o b c y m i .Jak podaje "Echo" z powołaniem się na "Volksblatt" min.Zaunius przyjął 26.II wszystkich posłów obcych w Kownie, z którymi się naradzał w aktualnych sprawach litewskiej polityki zagranicznej. W miejscowych sferach politycznych panuje przekonanie, że poruszony został cały kompleks spraw kłajpedzkich: sprawa 12-tu ustaw kłajpedzkich, dotyczących konwencji i statutu, sprawa urzędników obcokrajowców, sprawa autonomicznych granic prokuratury kłajpedzkiej, sprawa języków na obszarze Kłajpedy i t.d. Wszystko to ma być rozważone w porozumieniu z państwami, które podpisały konwencję kłajpedzką.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

U d e k o r o w a n i e s z w e d z k i m i o r d e r a m i d z i a ł a c z y l i t e w s k i c h .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.47/, w tych dniach udekorowani zostali orderami szwedzkimi działacze litewscy: Zaunius, gen.Nagiewicz, dyr.departamentu Norkajtis, dyr.galerji Czjurlonisa Galaune i t.d.

K a s a C h o r y c h a b e z r o b o c i e .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.47/, na podstawie danych Kas Chorych z powodu bezrobocia wyrejestrowało się około 1700 członków.Jak wiadomo,stosownie do ustawy o Kasach Chorych,bezrobotni nie mogą być ich członkami.

T a u t i n i n k o w i e a z w r o t l a s ó w o b s z a r n i k o m .Jak podaja "Lietuvos Žinios" /Nr.46/,tautininkowie zarzucają obecnie prezesowi związku Tubelisowi i generalnemu sekretarzowi Rastenisowi niezrozumiały zwrot lasów obszarnikom. Zwłaszcza ostro zaatakowano z tego powodu Tubelisa i Rastenisa w Koszedarach podczas zjazdu tautininków..

B u d o w a s z k ó ł .Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.45/,buduje się obecnie 2 współczesne szkoły powszechne w Wiłkomierzu. W najbliższym czasie szkoły mają powstać również w Kiejdanach, Poniewieżu, Krakinowie, Płungiach.

Z w i ą z e k o r g a n i z a c y j o p i e k i n a d k o b i e t a m i i d z i e ć m i .Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.45/, w skład związku organizacyj opieki nad kobietami i dziećmi, założonego w 1928 r. wchodzi obecnie 11 organizacyj i instytucyj, m.in. litewski Czerwony Krzyż, samorząd kowieński, Kasy Chorych i t.d.

D z i a ł a l n o ś ć r a d j a l i t e w s k i e g o w 1931 r. Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.46/,radjo kowieńskie w 1931 r.nadało 4.778 poszczególnych audycyj.Odczytów wygłoszono 997; przeciętnie po 3 odczyty dziennie. Wygłosiło je 167 prelegentów: profesorów, lekarzy, nauczycieli i innych. Odczytów rolniczych wygłoszono 128, pedagogicznych 164, porad zdrowotnych 62, muzycznych 51, medycynahigjena 65, geogrofja-geologja 55, odczytów w jęz.esperanto 50,przyrodniczych 56, poradniki radjowe 47 i t.d. Pozatem nadano 1.266 koncertów, czyli prawie po 4 koncerty dziennie. Słuchowisk nadano 162 /dramaty, komedje, operetki, deklamacje i t.d./. Komunikatów nadano 1.805.

S p r a w a 25 k o m u n i s t ó w .Jak podaje "Echo" /Nr.58/, przekazano prokuraturze Sądu Wojskowego sprawę 25 komunistów,którzy ujawnili swą działalność w powiatach wyłkowyskim, marjampolskim i sejneńskim..

N o w a g o d n o ś ć k s .K r u p a w i c z i u s a .Jak podaje "Echo" /Nr.58/, 25 lutego na zebraniu studentów-atejtininków wyłoniono komitet do walki z bolszewizmem, na czele którego stanął ks.Krupawiczius.

U s t a w a o s t u d j a c h w y ż s z y c h .Jak podaje "Echo" /Nr.59/, Gabinet Ministrów przyjął ustawę o studjach wyższych.Zgodnie z ustawą prawa ukończenia studjów wyższych przysługują:1.osobom, które uzyskały dyplomy szkół wyższych na Litwie,2.osobom,które po złożeniu egzaminów w lit.szkołach wyższych uzyskały odnośne dyplomy lub świadectwa w państwowej komisji egzaminacyjnej, 3.osoby, które uzyskały prawa odpowiednie w Rosji do 16 lutego 1918 r. i w Niemczech do 10 stycznia 1920 r. Osoby, które uzyskały dyplomy zagraniczne w wyższych zakładach naukowych, uzyskają prawa na Litwie dopiero po złożeniu w odpowiedniej szkole wyższej na Litwie lub państwowej komisji egzaminacyjnej egzaminu ze swej specjalności.Osoby, które otrzymały dyplomy zagranicą ze specjalności, która w lit. wyższych szkołach się nie wykłada,uzyskują prawa bez egzaminów,zaś ich dyplomy zatwierdza min.Oświaty. Osoby, które otrzymały dyplomy zagranicą przed opublikowaniem niniejszem ustawy,nie są pozbawiane praw, o ile ich dyplomy zatwierdził min.Oświaty. O ile jednak w dyplomach ich nie figuruje stopień z języka państwowego, winne one z przedmiotu tego złożyć egzamin.

IV.SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a .

W a l n e z e b r a n i e d e l e g a t ó w "P o c h o d n i" w o b r o n i e s z k o l n i c t w a p o l s k i e g o .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.47/, 10 lutego odbyło się w Kownie nadzwyczajne walne zebranie delegatów t-stwa oświatowego "Pochodnia". W zebraniu wzięło udział 37 delegatów. Obszerne sprawozdanie z działalności zarządu "Pochodni" złożył prezes Budzyński. Podczas dyskusji

stwierdzono, że sytuacja szkolnictwa polskiego w kraju zmusza do podjęcia wszelkich prawnych środków, przysługującej mniejszości polskiej, w celu obrony jej praw kulturalno-oświatowych na Litwie.

Z a s m a r o w a n i e s z y l d ó w p o l s k i c h .Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.47/, 26 lutego zasmarowane zostały przez nieznanych sprawców czerwoną farbą szyldy instytucyj polskich w Kownie: T-stwa Drobnego Kredytu i T-stwa Asekuracyjnego" Dodać należy, że już przed trzema tygodniami zasmarowany został szyld T-stwa Asekuracyjnego.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

U t w o r z e n i e n o w e g o D y r e k t o r j a t u k ł a j p e d z k i e g o .Jak podaje "Echo" /Nr.58/, przedstawiciel partyj większości sejmikowej w Kłajpedzie Gubba oświadczył gubernatorowi 26 lutego, że partje większości wdalszym ciągu będą protestowały przeciwko odwołaniu Boettchera. Gubernator w odpowiedzi oświadczył, że w takich warunkach nie może wejść w oficjalny kontakt ze wspomnianemi partjami.

27 lutego gubernator powierzył utworzenie nowego Dyrektorjatu Edwardowi Simajtisowi. Nowy prezes Dyrektorjatu liczy lat 40 i piastuje stanowisko dyrektora szkoły. Pochodzi on z Kłajpedy i nie należy do żadnej partji politycznej. Działalność jego ograniczała się dotychczas do wychowania młodzieży. Simajtis zwrócił się do niektórych członków sejmiku w celu spowodowania ich do współpracy.

"L i e t u v o s A i d a s" o p r z y c z y n a c h a l a r m ó w n i e m i e c k i c h z p o w o d u K ł a j p e d y . Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.47/, przyczyną alarmów niemieckich z powodu Kłajpedy są względy polityki wewnętrznej, pragnąc odwrócić uwagę świata od rozgrywających się w Niemczech wypadków. "Lietuvos Aidas" wyraża jednak nadzieję, że świat nie da sobie zamydlić oczu i że Niemcy w ten sposób nie nastraszą Litwy pogróżką zwrócenia się w sprawie kłajpedzkiej do Trybunału Międzynarodowego.

K o m u n i s t a R a d e k w s p r a w i e k ł a j p e d z k i e j . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.47/ z powołaniem się na "Jaunakas Zinas", znany komunista Karol Radek, bawiący w charakterze dziennikarza wraz z delegacją sowiecką w Genewie dał wyraz swemu zdziwieniu, że Europa w obliczu powszechnego kryzysu zajmuje się sprawą jakiegoś Boettchera kłajpedzkiego.

V y g a n d a s - P u r y c k i o z a k o ń c z e n i u s p r a w y k ł a j p e d z k i e j "Vygandas-Purycki na łamach "Trimitasa /Nr.9/ podaje przebieg sprawy kłajpedzkiej w Genewie i wypowiada następujący pogląd na tę sprawę: Sprawa ta nie jest pierwsza i ostatnia. Niemcy nie przestaną wtrącać się do interesów Kłajpedy. Nie należy się też tem przejmować. Litwa powinna konwencji przestrzegać, mimo, że konwencja nie jest dla Litwy korzystna. Szczególnie dążyć winna Litwa do rozszerzenia w Kłajpedzie swych wpływów kulturalnych. Niemców niema potrzeby litewszczyć. Zresztą zlitewszczyć się oni nie dadzą. Chodzi jedynie o obudzenie świadomości narodowej w Litwinach, by otrząsnęli się oni wreszcie z pod wpływów wynajętych przez Berlin germanizatorów.

B r ü n n i n g o w y p a d k a c h k ł a j p e d z k i c h . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.46/, kanclerz Brünning wygłosił 25 lutego w Reichstagu mowę, w której poruszył też sprawę wypadków kłajpedzkich:"Nie chciałbym reagować na posunięcia rządu litewskiego, które uważam za nieodpowiedzialne i sprzeczne z traktatami, drogą przedwczesnych środków represyjnych. Warunki wytworzone w Kłajpedzie oddawna już stanowią poważny przedmiot troski rządu Rzeszy. Obecnie się wyjaśni, czy rząd litewski przywróci w Kłajpedzie normalne warunki. W każdym razie nie cofnie się przed represjami względem Litwy, o ile okoliczności w danej chwili będą tego wymagać.

B7